

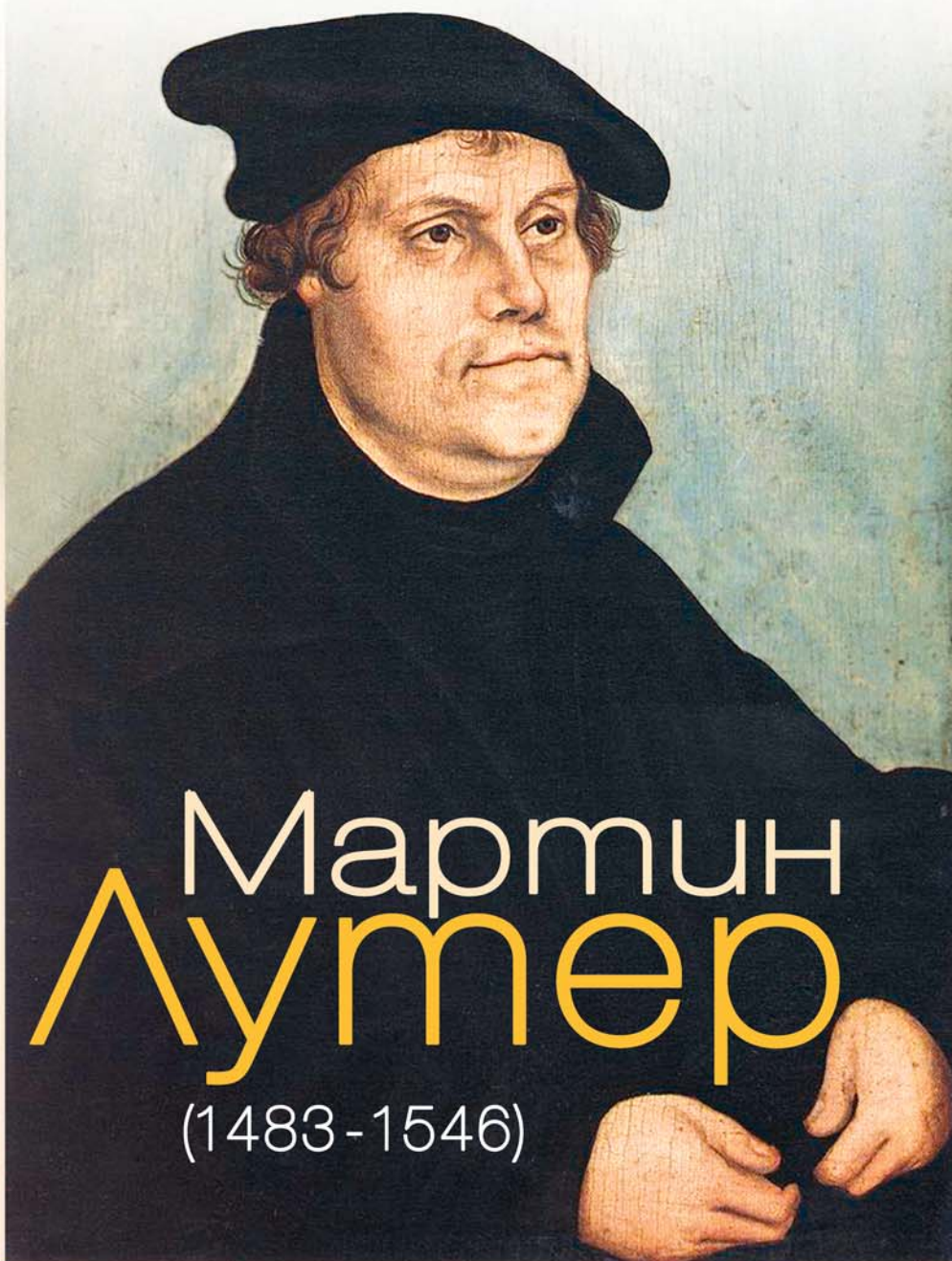
Мартин Лутер е роден на 10 ноември 1483 г. в немския град Айслебен. Баща му е миньор. Живее строго, възпитава сурово децата си, дори наказва физически своя син Мартин. Семейството е равнодушно към религията. Бащата иска Мартин да стане юрист и го праща да следва в град Айзенах. Там той попада в дома на благочестиви християни, където остава до кандидатстването си в престижния Ерфуртски университет през 1501 г. Животът в това семейство оказва влияние на младия Мартин - вече като студент той всекидневно се моли и ходи на църква. С голямо усърдие учи древни езици и философия. Заседява се в градската библиотека, като "поглъща" книги една след друга. Там намира латински превод на Библията - Вулгата - и започва да я изучава.

През 1505 г. Лутер получава магистърска степен, което му дава правото да преподава. Той изпълнява желанието на баща си и се посвещава на юридическата наука. Знанията обаче не носят мир в душата на блестящия студент. Понякога го обхваща отчаяние, той престава да вярва, че е спасен. Стреми се към праведност, за да умилостиви святия Бог, а все още не познава Христос като любещ Спасител. Душевните му терзания се

„Sola gratia, sola fide,
sola Scriptura“

(Само благодат, само вяра,
само Писанието)

засилват. През това време се случва едно събитие, което го разтърсва - негов близък приятел умира от насилствена смърт. Още същата вечер Мартин обявява пред приятелите си, че е решил да стане монах. Придружаван от плачещите си близки, той се отправя към Августинския манастир. Желанието му е чрез благочестиви упражнения и добри дела да постигне спасението. Самоизтезава се с пост и безсънни нощи, за да угоди на Бога. Но и тук не намира мир за душата си.

Мартин Лутер

(1483 - 1546)

XVI век е векът на Реформацията, когато се ражда протестантизмът. Папската църква преживява години на упадък, усилията ѝ да спре процеса на духовно разложение са напразни. Като резултат от борбата на немски, швейцарски и френски църковни служители за чистотата на евангелското учение Католическата църква се разделя на Римокатолическа и Протестантска. Основна роля във великото реформаторско движение играе г-р Мартин Лутер.

По време на тази мъчителна вътрешна борба Мартин Лутер се сдобива с духовен наставник, който става много ценен за него - професорът по богословие д-р Щаупиц.

Щаупиц прави много за талантливия монах - съдейства за неговото посвещение в свещенически сан през 1507 г. и за изпращането му през 1508 г. във Витенбергския университет като професор. Във Витенберг Лутер живее в Августински манастир и още по-сериозно изучава Библията и съчиненията на блажени Августин.

Проповядва в малка манастирска църква, построена от дърво и глина. В университета чете лекции върху Посланието към римляните и Посланието към галатяните. Докато тълкува текстовете, неочаквано разбира написаното в нова светлина: човек се оправдава не чрез дела, а чрез вяра.

За бъдещия реформатор е особено важно пътуването му до Рим през 1510 г. Това, което вижда там, променя неговото отношение към папството.

Когато стига до великия град, пада на колене и възкликва:

- Поздравявам те, свещени Рим!

Там обаче не намира ни най-малка святост, за което свидетелстват думите му: „Ако съществува ад, Рим е въздигнат върху него.“

За да получи опрощение на греховете, се изкачва по така наречената "Пилатова стълба", но този "подвиг" не му носи радост.

След връщането си от Рим по примера на Йоан Кръстител започва решително да проповядва Христос като Божия Агнец, Който е поел върху себе Си греха на света. Призовава слушателите си да повярват в тази велика и безценна истина. Думите му имат необикновено въздействие и след малката манастирска църквичка той вече проповядва в пространната дворцова катедрала. Славата му на проповедник расте. Въпреки това Лутер остава дълбоко смирен Христов слуга.

Лутер и индулгенциите

През това време Йохан Тецел, доминикански монах, започва да продава

до градската порта на Витенберг индулгенции. Папа Лъв X завършва строителството на грандиозната катедрала "Свети Петър" в Рим и купува откъдето може скъпи произведения на изкуството, ръкописи на древни римски и гръцки писатели. За тази цел му трябва пари. Така възниква системата на индулгенциите - греховете се опрощават за пари.

Жителите на Витенберг, които купуват индулгенции, се срещат с Лутер и му разказват колко лесно е сега да се освободиш от греховете си стига да имаш пари. Той им отвръща с възмущение, че са измамани - Бог не опрощава нито един грях за пари. За това е нужно съкрушение на сърцето и покаяние.

Това подтикна Мартин Лутер да напише прословутите 95 тезиса. На 31 октомври 1517 г. той заковава написаните тезиси на вратата на дворцовата

„Опрощение на греховете се гарява на всички онези, които вярват, че тялото Христово е отгадено и кръвта Му е пролята заради тях.“

катедрала във Витенберг. Този ден остава в историята като Деня на Реформацията.

Вестта за тезисите на Мартин Лутер се разпространява като горски пожар. Печатните машини размножават тезисите денем и нощем, хората ги преписват и предават един на друг. С една дума, колесницата на Реформацията потегля, като разнася идеите на тезисите по всички кътчета на Европа.

Ето някои от тези тезиси:

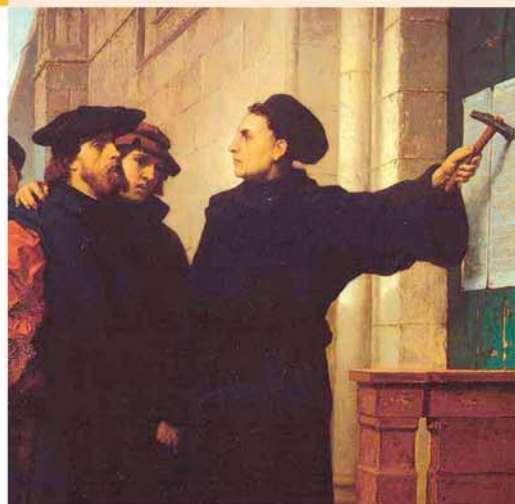
"Папата може да освободи единствено от наказание, наложено от самия него, по негово лично усмотрение или в съгласие с църковните канони.

Тези, които твърдят, че щом задрънкат монетите в сандъка, душата се освобождава от чистилището, разпространяват човешко учение. Не е така. Когато задрънкат монетите, се извършва позорна търговия и лесна печалба.

Хората, които казват, че за купилите опрощение на греховете си, не е нужно покаяние, изричат нехристиянска проповед."

На пръв поглед в тезисите става дума основно за индулгенциите. Но реално в тях се крие немалоко "барут", от който може да пострада цялата "сграда" на папството. Поставя се под съмнение властта на папата да опрощава грехове и цялата търговия с индулгенциите се характеризира като гнусна печалба. Самият папа вижда в Лутер противник. Той поръчва на кардинал Кайетан, папския представител в Аусбург, да предложи на Лутер да се отрече от изложените в тезисите идеи. Лутер се явява пред кардинала и отговаря, че не може да се откаже от убежденията си, защото са основани на

Лутер закача своите тезиси във Витенберг

Свещеното Писание, което не бива да се поставя под съмнение дори от папата.

Сериозен противник на Лутер става Йохан Ек, професор от университета в Инголщат, който го заклеймява като еретик, презиращ папата и разпространяващ отровата на учението на Ян Хус. Ек организира открит диспут, на който кани Лутер. Лутер приема поканата и идва в Лайпциг.

Диспутът продължава три седмици. Лутер доказва, че папата е глава на

Църквата само според човешко решение, а Свещеното Писание не познава папското господство в Църквата.

Накрая Ек поставя въпроса ребром:

- Значи ти смяташ, че църковните събори могат да вземат погрешни решения?

- А как ще докажете, че не могат? - отговаря Лутер с въпрос.

- Ако твоето мнение за съборите е такова, за мен си езичник и бирник! - възкликва Ек.

След диспута Лутер пише най-важните си съчинения: "Обръщение към вярващите немски благородници за подобряване на състоянието на християнството", "За вавилонския плен на Църквата" и "За свободата на християнина". Основното в тях е не полемиката с Католическата църква, а

Младият Мартин Лутер

призивите за създаване на нова църква. Те са истинска програма на Реформацията. Открито и смело Лутер представя своето разбиране за Църквата и държавата, за папата и духовенството, за християнския живот и обичаи, за таинствата и богослужението.

За твърде кратък период тези книги правят Лутер много популярен. Те раздвижват Германия и народът е обхванат от желание заедно с Лутер да сложи началото на нова църква.

Законодателното събрание във Вормс

Немският император Максимилиан умира и на престола идва неговия приемник младият Карл V, кралят на Испания. Като ярък поддръжник на папата той е готов да изтреби "еретиките" с желязна ръка. Иска да осъди и изпрати на заточение Лутер - с тази цел го кани във Вормс. Въпреки предупрежденията на приятелите да не се доверява на императора, за да не го постигне съдбата на Ян Хус, Лутер отива.

Пристига в града на 16 април 1521 г. Първият въпрос към него е дали признава, че съчиненията, сложени на масата, са негови. Той отговаря с една дума:

- Да.

- Отричаш ли се от всичко, което си написал? - е следващият въпрос.

Лутер иска един ден за размисъл.

„Най-сладостната гушевна нагласа, чрез която гухът на човека става и по-широк и по-дълбок, е гарантата ни от Светия Дух любов чрез вяра в Христа.“

На следващия ден отговаря, че е написал три вида книги. В първия пише за християнския живот и добрите дела. Тези книги допадат дори на противниците му. Във втория вид книги засяга живота на Църквата и папството. Те, естествено, не са приятни на враговете му, но той не може да се откаже от тях, тъй като там се съдържа само истина. Третият вид е насочен против отделни лица и той признава, че са написани доста остро, но и от тях не може да се отрече. Кратката си реч във Вормс Лутер завършва с думите:

- Стоя тук и не мога да постъпя по друг начин. Помогни ми, Господи! Амин!

В края на април 1521 г. под имперска охрана Лутер тръгва обратно за Витенберг. След месец, за да угоди на папата, Законодателното събрание го обявява извън закона, което означава,

че никой няма право да го храни и да му дава подслон. Книгите му са обречени на унищожение, а самият той трябва да бъде хванат, вързан и предаден на съд. По пътя обаче го пленяват въоръжени конници и го отвличат в неизвестна посока. Това става по заповед на саксонския курфюрст Фридрих, който е благосклонен към Лутер и по този начин го спасява от опасността. Само няколко доверени лица знаят, че той е скрит в замъка във Вартбург, разположен в планините на Тюрингия.

Мартин Лутер във Вартбург

Лутер остава девет месеца в замъка, през които превежда Библията на немски. Завършва труда си през 1534 г. Започва превода от Новия Завет и през септември 1521 г. излиза от печата първото издание.

Тревожните събития във Витенберг, които заплашват Реформацията с разцепление, карат Лутер да напусне убежището си. Във Витенберг възниква радикална групировка, която предприема коренни преобразувания в Църквата: отменя литургията, затваря манастири, освобождава монаси от обета за безбрачие, унищожава икони и статуи. Лутер призовава към умереност и след една седмица страстите се успокояват. Но събитията във Витенберг показват, че в Реформацията има различни течения. През това време се изявяват личности като Филип Меланхтон, Улрих Цвингли, Жан Калвин. Разграничават се три отделни течения: лутеранство, калвинизъм, анабаптизъм.

Лутер завършва земния си живот на 18 февруари 1546 г. в Айслебен, заобиколен от своето семейство, с думите:

- Отче, в Твоите ръце предавам моя дух. Ти, Боже на истината, ме спаси.

По материали от

сп. "Вера и живот"